

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายนับเป็นภารกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญในการทำให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ และยึดถือปฏิบัติตาม ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นเป็นเพียงกฎเกณฑ์ แบบแผนการปฏิบัติ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสงบสุข นอกจากนี้ในบางกรณีกฎหมายยังช่วยในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ให้คนในสังคมอีกด้วย หากแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นจะไม่มี ความหมายประการใดเลย หากมิได้รับการยอมรับและยึดถือปฏิบัติตาม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายจึงเป็นภารกิจอันสำคัญของรัฐหรือผู้ใช้อำนาจอรัฐ ในการที่จะทำให้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ได้รับการยอมรับและยึดถือปฏิบัติตามจากคนในสังคม

ในการที่รัฐจะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างน้อย 2 ประการคือ

1. บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่รัฐได้บัญญัติขึ้นนั้นจะต้องมีความสอดคล้อง เหมาะสม สามารถที่จะทำให้คนในสังคมประพฤติ และปฏิบัติตามด้วยกฎหมาย ที่ถูกบัญญัติขึ้นได้ โดยไม่ได้รับการต่อต้านจากคนในสังคม และทำให้ผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นสามารถที่จะปฏิบัติการในการรักษาตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ปฏิบัติการตามกฎหมาย ผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในด้วยบทกฎหมายที่ตนได้รับมอบอำนาจและหน้าที่ให้ปฏิบัติการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องทราบถึงขอบเขตอำนาจในการปฏิบัติการที่ตนได้รับมอบ ว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะการปฏิบัติการของผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายนั้น เป็นการปฏิบัติการในฐานะตัวแทนของรัฐหรือเป็นผู้ใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งจำเป็นต้องใช้อำนาจในทางที่เกิดประโยชน์แก่รัฐมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันการใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องกระทบกระเทือนต่อสิทธิของคนในสังคมให้น้อยที่สุดด้วย ทั้งนี้การเป็นผู้ใช้อำนาจอรัฐนั้นมิได้หมายความว่า เป็นบุคคลที่มีอำนาจอรัฐอยู่ในมือ สามารถกระทำการใดๆ ก็ได้ทั้งสิ้น โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายหรือความเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ แต่หมายความว่า เป็นบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจในการปฏิบัติการจากรัฐ และพึงใช้อำนาจที่ได้

รับนั้นด้วยความระมัดระวัง รอบคอบและมีเหตุผล เพราะเป็นการกระทำในนามของรัฐ มิใช่ในนามของตัวบุคคล

การรักษากฎหมายในทะเล เป็นภารกิจอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจำต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวข้างต้นด้วย ทั้งนี้เพราะกฎหมายเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้อย่างกว้างขวางไป ไม่จำเพาะเจาะจงจะใช้สำหรับบนพื้นดิน พื้นน้ำ หรือพื้นอากาศส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น ในปัจจุบันท้องทะเลนับว่าเริ่มมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะได้มีการพัฒนาและแสวงหาผลประโยชน์จากทะเลกันมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของประชาชนและผลประโยชน์ของประเทศชาติ ทั้งการแสวงหาผลประโยชน์จากทะเลโดยตรง และรูปแบบในการก่ออาชญากรรมในทะเลประเภทต่างๆ ย่อมมีมากขึ้น

ในขณะที่สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ อันเนื่องมาจากการแสวงหาผลประโยชน์จากทะเลมีมากยิ่งขึ้น เป็นลำดับ แต่กลับปรากฏว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยยังมิได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งขึ้นมาทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบการรักษากฎหมายในทะเลขึ้นมาโดยเฉพาะ หากแต่มีการมอบอำนาจให้แก่หน่วยงานของรัฐในหลายหน่วยงานมีอำนาจตามกฎหมายในการรักษากฎหมาย ในทะเล เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง เป็นต้น ซึ่งอำนาจที่แต่ละหน่วยงานได้รับมอบตามกฎหมายนั้นก็ปรากฏว่าในแต่ละหน่วยงานได้รับมอบอำนาจในลักษณะเป็นการเฉพาะ ต่างหน่วยต่างก็ปฏิบัติเฉพาะตามที่หน่วยงานนั้นได้รับมอบอำนาจ ทำให้ในบางครั้งพบเห็นการกระทำผิดกฎหมายแต่มิได้รับมอบอำนาจ จึงมิได้ปฏิบัติการใดๆ ลงไป อีกทั้งยังมิได้มีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำผิดระหว่างหน่วยงานกันแต่อย่างใด ทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

กล่าวสำหรับกองทัพเรือ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจจากกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลอยู่หลายฉบับ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทางด้านกำลังพล ยานพาหนะ และอุปกรณ์ต่างๆ และมีความเหมาะสมในการปฏิบัติการทางทะเลมากที่สุด หากแต่ภารกิจหลักของกองทัพเรือ นั้น ได้แก่ การปกป้องพิทักษ์รักษาเอกราชอธิปไตยของชาติ การมอบอำนาจให้แก่กองทัพเรือในการรักษากฎหมายในทะเลนั้น เป็นเพียงภารกิจรองของกองทัพเรือในการปฏิบัติการเท่านั้น ประกอบกับอำนาจที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในฐานะผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายนั้นยังมิได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการเกิด

ความไม่มั่นใจในการปฏิบัติ เนื่องจากอำนาจที่ได้รับนั้นไม่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกันในทุกฉบับ จึงส่งผลให้ในทางปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้แล้ว ก็มักจะไม่ทำการสอบสวนเอง ทั้งๆ ที่กฎหมายบางฉบับเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสอบสวน แต่มิได้ใช้อำนาจดังกล่าว เมื่อจับกุมผู้กระทำผิดได้ มักจะควบคุมตัวส่งไปยังพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และความชำนาญในการสอบสวนคดีอาญามากกว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือ จะเห็นได้ว่าหลักการในการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรื่อนั้น มีหลักการเดียวกัน แต่กฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือกลับมีความแตกต่างกัน สมควรที่จะทำการศึกษาวิจัยถึงอำนาจสอบสวนของเจ้าหน้าที่ทหารเรือให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสม และทำหน้าที่ในการรักษากฎหมายในทะเลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงที่มา ขอบเขตการใช้อำนาจ ตลอดจนสถานะทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการให้อำนาจสอบสวนในการปราบปรามการกระทำผิดในทะเล ว่ามีอยู่ไม่น้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการและบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการให้อำนาจสอบสวนตามกฎหมายต่างๆ ที่ได้ให้อำนาจไว้ได้อย่างชัดเจนถูกต้องและแน่นอน เพื่อขจัดปัญหาความยุ่งยากในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย และพระราชบัญญัติต่างๆ ตลอดจนระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม และสามารถประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยราชการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอาชญากรรมทางทะเลที่เพิ่มมากขึ้นต่อไป

1.3 สมมติฐาน

กฎหมายที่ให้อำนาจสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทย ในปัจจุบันมีอยู่หลายฉบับและในแต่ละฉบับได้ให้อำนาจในการปฏิบัติการ ตลอดจนสถานะของผู้ใช้อำนาจไว้แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ หลักการในการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยมีอำนาจสอบสวน

ตามกฎหมายต่างๆ ที่เหมือนกัน การใช้อำนาจสอบสวนของเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยตามกฎหมายต่างๆ ก็ควรจะเหมือนกันด้วย

1.4 ทฤษฎีและแนวความคิด

บทบาทและความเหมาะสมของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ค้นคว้าและวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงกฎหมายต่างๆ ที่ได้ให้อำนาจในการสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยว่ามีที่มา ขอบเขตการใช้ อำนาจ สถานะทางกฎหมายของผู้ใช้อำนาจมีอยู่อย่างไร เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ และสามารถนำมาบังคับใช้ได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อไป

2. สัมภาษณ์ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงที่มา ขอบเขตการใช้อำนาจ ตลอดจนสถานะทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยในการใช้อำนาจสอบสวนในการปราบปรามการกระทำผิดในทะเล ว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการ และบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นแนวทางในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ทหารเรือไทย ในการใช้อำนาจสอบสวนตามกฎหมายต่างๆ ที่ได้ให้อำนาจไว้ได้อย่างชัดเจนถูกต้องและแน่นอน เพื่อจัดปัญหา ความยุ่งยากในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น

3. เป็นแนวทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย และพระราชบัญญัติต่างๆ ตลอดจนระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม และสามารถประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยราชการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอาชญากรรมทางทะเลที่เพิ่มมากขึ้นต่อไป